

De Postryder verbynt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en by alle postdirecteurs.

Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaeld op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlyk, 30 centiemen.

De aankondigingen, per drukregel, 45 centiemen.

De reklamen, per drukregel 25 centiemen.

TONGEREN DEN 27 APRIL.

Het onderwys zonder godsdienst.

De *Sancho*, een der spiritueelste hekelbladen van ons land, en dat altyd met zooveel verstand redeneert als er gehandelt wordt van onderwys en godsdienst, schreef onlangs het volgende :

« De verspreiding van het onderwys zal voorzeker door de zeden te verzachten en de waardigheid van den mensch te verheffen, vele misdaden beletten, en er in het toekomstige l'getal van verminderen, maer een half onderwys gescheiden van alle zedelyke of godsdienstige denkbeelden, en dat alle dagen het getal der stoute geesten en dorps-ongodisten vermeerderd, ziedaer wat, ons dunkens, veel gevaerlyker is dan de naïeve onbeschaefdeheid der enkele onwetenden. Dat men de regterlyke jaerboeken doorbladere om de misdaden op te zoeken die het yselykst zyn in hunne verwezentlyking, en men zal zien dat de listigste en onverzoenlykste bandieten juist die zyn by welke een half onderwys zonder denkbeelden van zedeleer of godsdienst den hoogmoed ontwikkeld heeft, en al die wilde en kwade driften welke de stem van het geweten — die de weerklink is van de stem van God — nauwelyks in toom kon houden.»

« Het schavot heeft in deze laatste tyden meer bloed van geletterde koppen dan van onwetende zien vloeiën. Dat men ons dus het onderwys niet meer kome voorstellen als eenen breidel die toereikend is om den mensch op de akelige helling der misdaed tegen te houden. Wy zouden eenen schoonen kataloog kunnen maken van geletterde bandieten, te beginnen met den rymelaer Lacenaire tot den vadermoorder Pélissier, welke een van die stads-arenden was wiens woord voor het oog der eerlyke onwetenden al het al het gewicht heeft van eene godsspraak. Dat men het licht des geestes met volle golven verspreide, dat willen wy wel, en des noods zullen wy er zelfs uit al onze kracht een medehelpen : maer dat men er het veel zekerder en veel aengelegener licht der godsdienstige zedeleer byvoege, dat men nevens de stem van den schoolmeester wat meer de stem van God hoore, en de samenleving zal er by winnen, en, op eenen gekomen tyd, zal men van de functie des beuls een luiaerdsambt kunnen maken en van het schavot eenen trap voor eenen markttheater.»

Kanier.

In de zitting van gisteren is een incident voorgekomen hetwelk door het publiek verwacht was.

M. H. de Brouckere heeft voorgesteld eene commissie van zes leden te benoemen, gelust met de grondwettelyke regstpunten te studeeren betrekkekyk het tweegevecht dat plaats gehad heeft tusschen MM. Chazal en Delaet.

Dit voorstel is na eene korte beraedseling met eenparige stemmen aengenomen.

De commissie zal te onderzoeken hebben op welke wyze de wet op den minister moet toegepast worden en desnoods eene algemeene wet op de ministeriele verantwoordelykheid voor te stellen.

Ziekte des Konings.

Ziehier het laatste bulletyn betrekkekyk de ziekte des Konings :

« De koning heeft deze nacht senvallen van benauwdeheid gehad. Z. M. was dezen morgen kalmer.»

Men schryft uit Brussel, 25 april :

De aengroeiende verbetering, die men sedert zondag in den gezondheids-toestand des Konings opgemerkt had, is in den loop van den verleden nacht afgekeerd. De hoest is weër verschenen en verbinlerde de rust van den doorluchtigen zieke. Was de toestand dezen morgen voldoende, volgens de geneesheeren in hun laatste bulletyn verklaerd hebben, hy was nogtans min voldoende dan den vorigen dag. Ik haest my hier by te voegen, dat de tydingen dezen namiddag en dezen avond ontvangen, bestatigen, dat Z. M. aen de betherhand is.

Ik heb reeds gezegd, dat het vernemen der ziekte van Leopold hier eene diepe ontroering te weeg bragt. Dit ongelukkig feit heeft de belangen van den kleinhandel diep getroffen; men begrypt zulks voor zekere klas. Vele toilet-accuopen zyn gestaekt; doch die voorzorgen zyn, ik heb er de verzekering van, overbodig en de Koning zal ditmaal nog eens gered worden.

Duellisten.

Men leest in eene korrespondentie uit Brussel, van den 21 april :

« Een nieuw tweegevecht hebben wy te vermelden : de duellisten waren de voorzitter eener rechtbank van koophandel en een officier : laetstgenoemde kreeg een sabelhouw over het aengezicht. Aenleiding tot den twist waren eenige woorden lichtzinnig door den officier uitgesproken en waarmede hy de echtgenoot zyns tegenstanders had beleedigd.»

Men ziet dat het voorbeeld besmettelijk is en België ook zyne dagen van vooroordeel en legenschermery, even als Frankryk gehad heeft, hebben wil. Jammer, dat België daermede begint in de beschafde XIXe eeuw ! Het is plicht dat die opkomende zucht door de wet krachtig onderdrukt worde.

Gewichtige tydingen uit Amerika.

Een gewichtige en onverwachte tyding wordt door den telegraef uit New-York aangebracht. M. Lincoln, voorzitter der Vereenigde-Staten, is in het schouwburg van Washington door middel eener gewescherut vermoord geworden. Het heldhaftig opperhoofd der Amerikaensche republiek is s'anderendaags aen de gevolgen zyner wonden overleden.

In dezelfde nacht, is een moord-aenslag begaan op M. Seward, staetsminister. Deze, zegt de telegraef is zwaar gewond. Zyn staet boezemt groote vrees in. Men weet tot heden niet of de daders dezer lage aenslagen aengehouden zyn.

Ofschoon deze tydingen op de stelligste wyze bevestigd worden, durven wy nog een derzelve echtheid twyfelden. Zoude dezelve niet uitgevonden en verspreid zyn door den eenen of den anderen speculateur die belang heeft in het dalen der Amerikaensche fondsen ? Dit zullen wy weldra weten.

Brief van Z. H. Plus IX aen koning Victor-Emmanuel.

Het *Vaterland*, een katholieke dagblad van Weenen verzeerd, dat Z. H. de Paus onlangs eenen brief aen koning Victor-Emmanuel heeft gezonden.

De brief is, zegt het dagblad, het woord van den stadhouder van Jesus-Kristus, van eenen vader aen den zoon gericht.

Zyne Heilgheid spreekt in denzelve slechts van de belangen der godsdienst; ook neemt Z. H. het eeuwigdurende geluk van den koning ter herte, by die de Kerk zooveel droefheid heeft aengedaen.

Het *Vaterland* voegt erby, dat Victor-Emmanuel, by de ontvangst van den brief tranen gestort heeft (?) doch dat hy nog niet heeft geantwoord.

Moge God hem de gelukkige gedachten ingeven welke de godvruchtigheid der groothertogen van Savoye weerdig is en waarvan hy afstamt.

Moord in het Hotel van het Russische Gezantschap.

Wy lezen in de *Patrie*, van Parys : « Gisteren heeft er in het hotel van het russische gezantschap eene dramatische en betreurenswaerdige gebeurtenis plaats gehad.»

« Een woedende zinnelooze, een op pensioen gestelde onder-luitenant van het russische leger, had zich herhaelde malen in het konsulaet aengeboden, ten einde een hulpgeld te bekomen, hetwelk hem zou toegelaten hebben zich naer Nizza te begeven, ten einde er keizer Alexander te zien.»

« Gisteren keerde hy nogmaels terug en drong in de burealen der kassalarij. Toen zyn verzoek niet ingewilligd werd, wierp hy zich op M. von Balsch, geattacheerde der legatie, en bragt hem dry dolksteken toe.»

« Een huissier, op het gerucht toegesnel, wierp den moordenaar op den grond, doch niet zonder zes of zeven gevaerlyke wonden bekomen te hebben.»

« Men is er in gelukt dien zinnelooze te ontwapenen, welke onmiddellyk aen de politie werd overgeleverd.»

« M. von Balsch werd, gansch bebloed, naer zyne wooning gedragen. Hy bragt een rustigen

door. Heden middag was hy nog niet door de koorst aengetast. Doktor Nelaton, die by den zieke geroepen was, heeft alle hoop op genezing.»

Men schryft uit Luik, 25 april :

Verleden zondag heeft een hevige brand, te Pepinster, de schoone en groote lakenfabriek van F.-J. Bleyfuez, in asschen gelegd. Ondanks de poogingen der inwooners, kon men den brand niet meester worden. Eenige vaten olie, dry stukken laken en de komptabiliteits-boeken alleen, werden gered. Men veronderstelt dat de brand ontstaan is in de strengen wol, liggende op deze verdieping, en de oorzaak wordt toegerekend aen de hevige hitte van den vorige dag en aengezien de zonn door een linnenvormig vensterglas, vlak op die ontvlambare stoffen scheen. De schade wordt op 200.000 fr. berekend. Alles was door de maetschappy der *Vereenigde eigenaers* voor 300.000 fr. verzekerd.

« Eene telegrafische depeche is naer Calcutta aen den hertog van Brabant gezonden worden om hem naer Brussel terug te roepen. Zoo alles regelmang gaet, moet de prins den 27 april te Suez, den 5 mei te Marsilië en den 7 te Brussel zyn.»

« De brusselsche correspondent der *Escaut* meldt dat het parket besloten heeft een de Kamer de toelating te vragen om MM. Chazal en Delaet te vervoeagen.

« De heeren advocaat Defuisseaux en Van Schoor, gewezen officier der gidsen, die met den dgen in de grachten der vestingswerken in tweegevecht gingen, zyn geroepen geworden om voor den instuakterechter te verschynen. M. Van Schoor is met zyne bruid eene speelreis gaen doen.»

« De koning heeft voor 5.000 fr. ingeschreven voor het gedenkteken, dat men aen wylen M. Jos. Lebeau oprichten zal.»

« M. Simonis is door het gouvernement gelast, om het standbeeld van Marnix de St. Aldegonde te verveerdigen.»

« Men schryft uit Puers : Vryddag namiddag, omtrent 5 ure, heeft een groot ongelok onze gansche gemeente in verslagenheid gedompeld. De genaemde Jozef Perremans, brouwersgast, die met zynen bierwagen over den grooten weg van ons dorp reed, gleed eensklaps uit met het ongelukkig gevolg dat het wiel hem over den onderbuk ging. Doedlyk gekwetst, bracht men hem in een naburig huis, waer hy eene halve uer later aen zyne wonden bezweek.»

« Eene diefte van een altaer-canon, iste Brugge by vollen dag in de St. Jacobskerk geplergd, door eene onlangs uit het gevang ontslagene vrouw, van omtrent 35 jaren oud. Door de politie aengehouden met het gestolen voorwerp op zich, heeft zy verklaerd deze diefte maer gedaen te hebben om wederom in het gevang te geraken.»

Men schryft uit Doornik, 25 april :

Dezer dagen heeft er allier, tusschen twee onder-officiers van het regiment der lanciers, een tweegevecht met den sabel plaats gehad. Een hunner, een jongeling van 25 jaren, heeft op de hand een zoe erge wonde ontvangen, dat hy waarschijnlijk voor de dienst zal onbekwaam zyn. « Wil men nu de oorzaak weten van dit tweegevecht ? Een hunner had eene hond, aen wiens steert de andere een stuk blik gebonden had. Dit had eerst eene woordenwisseling en daarna het tweegevecht voor gevolg. Het wordt inderdaed belachelyk !»

« Volgens eene statistiek opgemaakt door M. Germain Sarret, zyn in Frankryk van 1791 tot 1814, 4 miljoen 550 duizend menschen om hals bragt geworden, zoe door de Revolutie als op de slagvelden, Volgens *La Paix* zouden er alleen in dien tydverloop 6 Franschen in den oorlog gevallen zyn, dus 217,400 per jaer, of ongeveer 600 per dag. En hier spreken wy enkel van de Franschen, vervolg het blad, want Napoleon spaerde zyne soldaten en zette zyne italiaensche, belgische en hollandsche soldaten voorop, om ze voor eerste kanon vleesch te doen dienen.»

« Volgens men uit Parys meldt zou men aldaer niet zeer gerust zyn over de reis, die L. Napoleon naer Algiers gaet ondernemen. Al de toebereidselen voor het vertrek van den keizer zouden reeds gemaakt zyn en de afwezigheid zou meer dan eene maend duren.»

« Wat de oorzaak van de onrust is over die reis, dat zeggen de korrespondentiën niet. De Paryzenaers zyn misschien verlegen, dat L. Napoleon niet meer zal terugkomen of dat men hinst zyne afwezigheid iemand anders zal nemen voor keizer ! Verder is het gerucht verspreid, dat L. Napoleon er ernstig aen denkt aen zynen zoon met prins Napoleon als regent den troon af te staen.»

« Volgens de statistieken, moet men de leden der fransche akademie, na den ouderdom, in de volgende klassen rangschikken. Zy bevat : vyf leden van tachtig, tien van zeventig, dertien van zestig, acht van vyftig, dry van veertig en een van dertig, welk voor de som der veertig onsterfelyken van 1865 het eerbiedweerdig totaal vormt twee duizend zes honderd jaren of zes en twintig eenwen.»

« Men leest in het *Journal de Constantinople* : Onze korrespondent zendt ons onder alle voorbehouding de tyding van een gerucht, volgens het welk de Tcherkessen of Circassiers, in de omstreken van Salomica een jong meisje levend zouden opgraven hebben.»

« Hoe zeer onwaerschylyk dit gerucht ook zy is toch een onderzoek ingesteld en de overheid is naer de plaats vertrokken.»

« DE REUS VAN MOZART. — Ziehier eene anecdote die voorkomt in de *Mémoires d'un musicien* :

« Mozart en Haydn waren ergens ten middag-mael genoodigd. De eerste die in vrolyke kerel en groote liefhebber van Champagnewyn was, zegde tot Haydn :

« Ik wil zes flesschen champagnewyn, dat ik een muziektuk zal schryven, welk gy niet op het eerste zitt zal spelen.»

« Ik aenvaard de wedding, antwoorde de maestro lachende.»

« Mozart ging naer een lessenaar, kribbelde eenige noten en gaf ze aen Haydn over.»

« Deze verwonderd over de gemakkekykheid der compositie zette zich lachend aen de piano, en zegde :

« Mozart weet niet wat doen met zyn geld by wil champagne betalen.»

« Dat gaen wy zien, antwoorde deze zich de handen wryvende.»

« Eensklaps, na eenige minuten gespeeld te hebben, hield Haydn op.»

« Hoe zou ik dit kunnen spelen ? riep hy uit, myne twee handen moesten aen de twee einden des klaviers blyven zonder te lossen, en te zelfden tyde is er eene noot in het midden der piano te raken.»

« En houdt u dit tegen ? Welnu, gy zult gaen zien, en Mozart zette zich by de piano.»

« Hy speelt. Aen de fameuze noot komende raekte Mozart dezelve, zonder zyn spelt te onderbreken, met den tip van zyn neus. Eenieder barste in lachen uit.»

« Haydn had eenen platneus en Mozart een zeer laagten. Haydn betaelde dus de kortheid van zynen neus met zes flesschen champagnewyn.»

« In de middeprovinciën van Indië vooral in het distrikt van Belaspore, zyn de kudden olifanten menigvuldiger geworden, zoodanig dat er zekere lokaliteiten onbewoonlyk door geworden zyn, zegt de *Tour du Monde*. Huizen en oogsten werden verlaten en eene vermindering van lasten is moeten verleend worden. — Het gouvernement van Indië heeft, dees ten gevolge, voor twee jaer, het tot stand kome ene maetschappy gemachtigd, die op den olifant jacht moet maken. Zy zal eene jaerlyksche bylage van het gouvernement hebben, en op het einde des jaers een verslag over hare werkingen doen.»

Mexiko.

DOODVONNIS TEGEN VIER MEXIKANEN.

Nieuwtydingen uit Mexiko kome de rust van het land en de uiterdrijving der guerillas bevestigen. Generael Castagny heeft Sint-Sebastiaen in de Sonora in brand gesteken. Romero en dry andere opperhoofden zyn door den kop geschoten. M. Maréchal, bevelhebber te Vera-Cruz, is in eenen opstand gedood.

Het vonnis van het kryggerechtshof, vrydag avond 17 maert uitgesproken, tegen elf mexikaensche opperhoofden, moest zaterdag morgen worden uitgevoerd ; doch gedurende den nacht heeft de grootmoedigheid des keizers de strenge eischen van het gerecht verzeekt. Nadat de zitting geheven was, is de lyst der te dood veroordeelden onmiddellyk naer Chapultepec gezonden. Van de elf mannen welke hy bevatte, heeft de keizer er slechts vier behouden. De straf der zeven andere is door hem in deportatie veranderd.

Nicolas Romero, Reginio Alvarez, Roque Perez en Encarnacion Rojas hebben hun vonnis om zes ure 's morgens ondergaen.

Op de strafplaats gebracht, hebben zy, op het oogenblik dat zy op den dood wachten, meer onverschilligheid aen den dag gelegd, dan hunne houding voor het krygshof zulks wel had doen veronderstellen.

Tot dry keeren toe heeft Romero de geestelyke ondersteuning van den almoezener van het gevang geweigerd.